

Gestik, forståelse og kropsbevidsthed

Psykomotorikuddannelsen, Randers.

Christian Nielsen, 4. Årgang.

Vejleder: Lars Gøttsche

03-01-2011

Resume:

I denne opgave bliver der undersøgt, hvordan gestik påvirker forståelsen af kommunikation, når gestikken bliver brugt i samspil med verbal kommunikation. Derudover undersøges der, hvilken sammenhæng, der er mellem en persons kropsbevidsthed og personens evne til at bruge gestik. Opgaven er teoretisk og besvarer problemformuleringen gennem beskrevet teori, inddragelse af videnskabelige kvantitative forskningsartikler og en diskussion af disse to dele, hvor de bringes i forbindelse med hinanden og det psykomotoriske fag. Dette er opgavens metode. Der konkluderes, at de to typer gestik - gestikulation og emblemer - forøger forståelsen af kommunikation, når disse typer af gestik bliver brugt i samspil med verbal kommunikation. Dette er kun gældende, når gestikken og det verbale formidler den samme information. Derudover argumenteres der for, at den fysiske, psykiske og sociale kropsbevidsthed påvirker en persons evne til at bruge gestik. Det forholder sig formentlig sådan, at når en persons kropsbevidsthed ift. evnen til at lave gestik er god, vil personens evne til at lave gestik sandsynligvis også være god.

Forord:

Jeg har selv prøvet at sidde og kede mig til ukendelighed, når jeg har modtaget undervisning, og i min kedsomhed har jeg funderet over, om det er temaet i undervisningen, eller om det er underviserens måde at undervise på, der har fået mig til at kede mig. Andre gange har jeg prøvet at være nærmest overraskende motiveret over en undervisning, hvor jeg efterfølgende har undret mig over, hvor den motivation kom fra? Jeg er kommet frem til, at det er underviserens måde at undervise på, som har været bestemmende for, om jeg har fundet undervisningen kedelig eller spændende. Det var med disse tanker i hovedet, at jeg startede min proces omkring denne opgave. Jeg ville gerne finde ud af, hvad det helt præcist var, der gjorde, at jeg fandt nogle undervisere kedelige og andre interessante. Grunden var, at jeg gerne ville lære, hvordan jeg selv kunne blive en mere spændende og motiverende underviser. Efter jeg fandt frem til denne kendsgerning, kunne jeg se, at dette ikke er det vigtigste i en undervisningssituation. Det vigtigste er at personer som bliver undervist lærer mest muligt. Dette fik mig til at tænke videre over, hvilke faktorer der har betydning for, hvor meget personer lærer af undervisning. Her blev jeg enig med mig selv om, at noget, som måtte have en væsentlig faktor i denne henseende var, hvor meget lytterne forstod af den formidlede kommunikation. For at lære noget af en undervisning er man nødt til at forstå det, der bliver kommunikeret tydeligt. Derfor begyndte jeg at undersøge, hvad der påvirkede lytteres forståelse af kommunikation, hvilket førte videre til de tanker omkring gestik som denne opgave tager udgangspunkt i.

1. Indledning:	1
1.1. Aktualitet:	1
1.2. Baggrund:	1
1.3. Faglig sammenhæng:	1
1.4. Opgavens metode, opbygning og indhold:	2
1.5. Begrænsninger:	3
1.6. Problemformulering:	3
1.7. Begrebsafklaring:	3
2. Metodebeskrivelse:	4
2.1. Valg af empiri og teori:	4
2.2. Metodekritik:	5
2.3. Teoriafsnit:	6
2.3.1. Gestik:	6
2.3.1.1. Typer af gestik:	6
2.3.1.1.1. Gestikulation:	7
2.3.1.1.2. Emblem:	8
2.3.1.1.3. Tegnsprog:	8
2.3.1.1.4. Pantomime:	8
2.3.1.1.5. Opsummering:	9
2.3.1.2. Gestikkens meningsforøgende egenskab:	9
2.3.2. Kroppens fænomenologi:	10
2.3.2.1. Pontys brud med dualismen:	10
2.3.2.2. Pontys fænomenologibegreb:	11
2.3.2.2.1. Kroppen forstås som en helhed:	11
2.3.2.2.2. Tilblivelse af vaner:	12
2.3.2.2.3. Konkrete og abstrakte bevægelser:	12
2.3.2.2.4. Kroppens udtryk:	13
2.3.3. Teori om kropslig viden:	13

2.3.3.1. Kroppens bevidste og ubevidste viden:	13
2.3.3.2. Kroppens tavse viden:	14
2.3.4. Kropsbevidsthed:	15
2.3.4.1. Den fysiske kropsbevidsthed:.....	15
2.3.4.2. Den psykiske kropsbevidsthed:.....	16
2.3.4.3. Den sociale kropsbevidsthed:	16
2.4. Forskningsartikler:	17
2.4.1. Effekten af gestik:.....	17
2.4.2. Gestikkens betydning:.....	18
2.4.3. Gestik og tale; to sider af samme sag:	19
3. Diskussion:	20
3.1. Diskussion af hypotese 1:.....	20
3.2. Diskussion af hypotese 2:.....	23
4. Konklusion:	26
5. Perspektivering:	28
6. Litteraturliste:	29
7. Henvisninger:	30
8. Bilag:	31

Antal anslag: 69.097

1. Indledning:

1.1. Aktualitet:

Nonverbal kommunikation er på mange måder med til at sende meddelelser til andre. Distancen vi har til vores lyttere, måden vi bevæger vores krop på, måden vi har øjenkontakt og bruger vores stemme på, er elementer, der alle sender meddelelser til vores lyttere. Traditionelt set har dette dog ikke været noget, som blev betragtet som værende en del af den egentlige samtale. Grunden til dette er, at samtale er blevet delt op i verbal- og nonverbal kommunikation, hvor holdningen har været, at den verbale del formidler selve budskabet, mens den nonverbale del kun sætter rammerne for den verbale del. Adam Kendon (Müller, 2007), som er en af de førende autoriteter indenfor studiet af gestik, var en af de første til at argumentere for, at gestikken, der er en del af den nonverbale kommunikation, ikke burde separeres fra den egentlige samtale, da det også formidler dele af budskabet. Hans konklusion var, at den gestik, vi producerer, når vi snakker, er tæt forbundet med det talte sprog i forhold til timing og mening i kommunikationen. (Goldin-Meadow og M. Wagner, 2005).

Jeg mener, at det er aktuelt at gå ind i en undersøgelse af, hvad gestikken har med forståelsen af kommunikation at gøre, når gestikken samarbejder med den verbale. Det kan være relevant at undersøge dette for at finde ud af, om man kan gøre sin kommunikation mere forståelig og klar ved at bruge sin gestik. Derudover kan det være spændende at undersøge for at finde ud af, hvor vigtig gestikken er i kommunikative sammenhænge.

1.2. Baggrund:

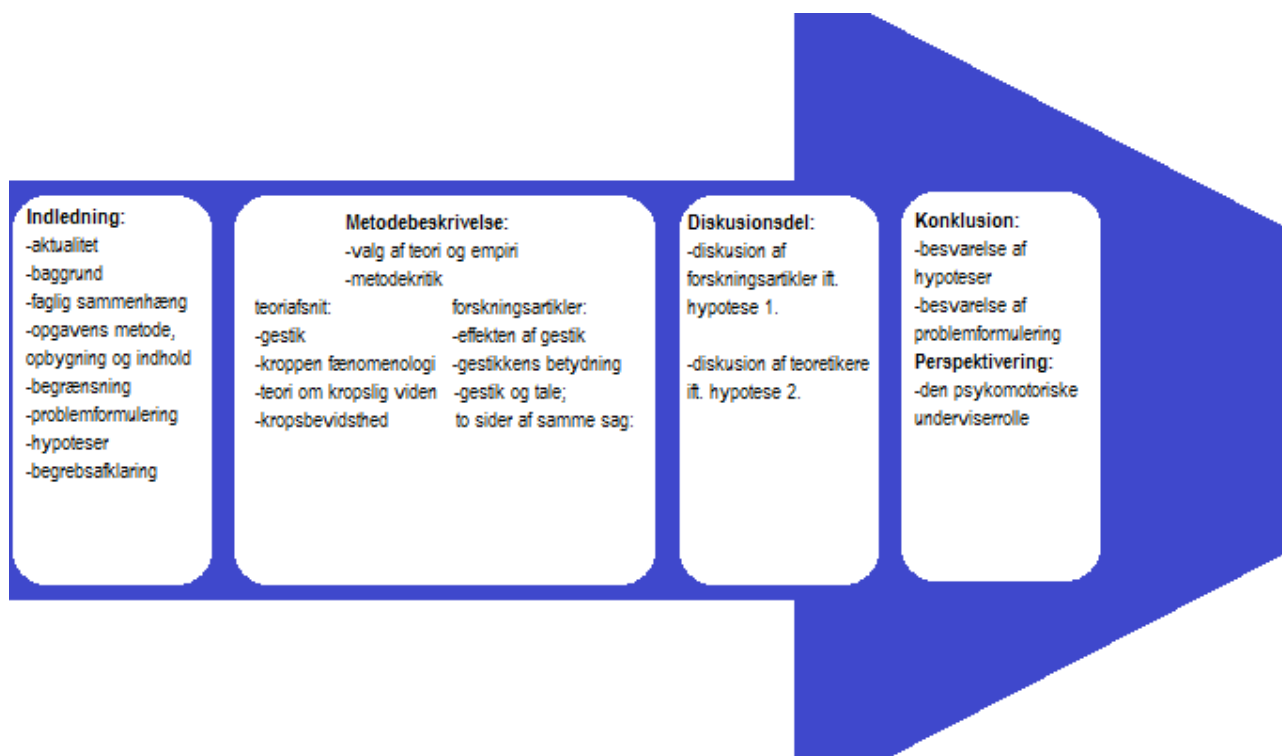
Min baggrund for at lave denne opgave er en personlig interesse for det nonverbales betydning for kommunikation og en fascination af kommunikationsbegrebet igennem flere år. Jeg har tænkt, at ændret brug af kropssprog burde påvirke lytternes forståelse af det formidlede, og jo mere jeg er gået i dybden med emnet, jo mere har jeg fået øjnene op for, hvor vigtig gestikken er i denne sammenhæng.

1.3. Faglig sammenhæng:

Kommunikation er meget vigtigt for det psykomotoriske fag, og som psykomotorisk terapeut er det vigtigt at kunne formidle kommunikation på en klar og forståelig måde. Derfor kunne det være meget interessant at finde ud af, om gestik rent faktisk kan forbedre forståelsen af kommunikation,

når gestikken arbejder sammen med det verbale. Gestik er også et rigtig aktuelt emne i forhold til det psykomotoriske fag, da vi kan bruge vores (ekspert)viden om sammenhængen mellem kroppen, psyken og det sociale i forhold til evnen til at lave og bruge gestik i en kommunikationssituation. Derudover er det relevant at få mere viden om, hvordan gestik påvirker forståelsen af kommunikationen, så vi kan drage nytte af denne viden i en underviserrolle/undervisningssituation.

1.4. Opgavens metode, opbygning og indhold:

Jeg har valgt at lave en teoretisk opgave, som besvarer problemformuleringen igennem beskrevet teori, inddragelse af videnskabelige kvantitative forskningsartikler og en diskussion af disse to dele, hvor de bringes i forbindelse med hinanden og til faget. Dette er opgavens metode. Opgaven er bygget op af en overbliksgivende indledning, som efterfølges af en metodebeskrivelse, der inddrager den amerikanske psykolog David Mcneills teori og definition af gestik og den franske filosof Maurice Merleau-Ponty teori om kroppens fænomenologi. Derudover inddrages teori om kroppens viden af de danske fysioterapeuter Anne-Merete Kissow og Hanne Pallesens samt af den norske fysioterapeut og psykomotoriske behandler Eline Thornquist. Sidst i metodebeskrivelsen inddrages afspændingspædagogen Ruth Ryborgs definition og teori om kropsbevidsthed. Under afsnittet forskningsartikler inddrages tre videnskabelige kvantitative undersøgelser af gestik i forhold til forståelse af kommunikation, når gestikken er i samspil med det verbale. I diskussionsdelen bringes metode, teori og forskningsartikler i samspil med hinanden, og dette

sættes i relation til det psykomotoriske fag. Opgaven munder ud i en konklusion efterfulgt af en perspektivering.

1.5. Begrænsninger:

I denne opgave vil jeg ikke komme ind på, hvordan en persons indlæring bliver påvirket af, om kommunikationen bliver lavet med eller uden gestik, da fokusområdet ville blive for stort, hvis dette også blev inddraget i opgaven. Der vil heller ikke i denne opgave optræde uddybende teori om kommunikationsbegrebet, selvom dette kunne være spændende at fokusere på. Da det vil mindske opgavens fokus at diskutere begrebet kommunikation i denne opgave, vil der kun være en begrebsafklaring af begrebet kommunikation i indledningen. Derudover vil jeg ikke lave en detaljeret gennemgang af de videnskabelige forskningsartikler, der inddrages i opgaven, da dette ville blive for omfattende og irrelevant.

1.6. Problemformulering:

Dette bachelorprojekts problemformulering lyder:

Hvordan påvirker gestik mængden af forståelse af kommunikation, når den bliver brugt i samspil med verbal kommunikation? Og hvilken sammenhæng er der mellem en persons kropsbevidsthed og en persons evne til at bruge gestik?

For at kunne svare fyldestgørende på denne problemformulering har jeg valgt at opstille to hypoteser, som lyder:

- a. Hypotese 1: Ved at bruge sine hænder og arme til at udføre gestik i samspil med den verbale formidling, forbedres forståelsen af kommunikationen.
- b. Hypotese 2: Jo bedre kropsbevidsthed en person har, jo bedre vil denne persons evne til at bruge gestik være.

1.7. Begrebsafklaring:

Cand.pæd. Peik Gjørund og cand.polit. Roar Huseby definerer kommunikation på flg. måde:

”Kommunikation er at overføre information, dele erfaringer og tage verbal eller nonverbal kontakt for at skabe mening mellem to eller flere personer.” (Gjørund og Huseby, 2005, s. 16)

Kommunikation er altså alle de meddelelser og budskaber, vi sender til hinanden, både verbalt igennem ord og nonverbalt igennem blandt andet gestik og ansigtsudtryk.

2. Metodebeskrivelse:

2.1. Valg af empiri og teori:

Jeg har valgt at lave en teoretisk opgave, hvor jeg inddrager tre videnskabelige kvantitative forskningsartikler som empiri. De tre forskningsartikler undersøger gennem tre forskellige metoder, som alle er kvantitative, hvad gestik betyder for forståelsen af kommunikation, når gestikken er i samspil med det verbale. De tre forskningsartikler giver en god videnskabelig baggrund for at undersøge mine hypoteser og problemformulering. Den første forskningsartikel er udarbejdet af James Driskell og Poul H. Radtke (2003) og den anden forskningsartikel af Jeremy I Skipper m.fl. (2007). Driskell og Radtke undersøger gestikkens effekt i forhold til forståelse af kommunikation, når gestikken er i samspil med det verbale, hvor Skipper m.fl. undersøger gestikkens betydning i forhold til dette. Den tredje forskningsartikel udarbejdet af Spencer D. Kelly m.fl. (2010) undersøger, om gestik og tale er to sider af samme sag.

Jeg har valgt at inddrage David Mcneills teori og definition af gestik, for at læseren skal opnå en forståelse af, hvad gestik er, og hvad begrebet dækker over. Jeg har også valgt denne teori, fordi den beskriver fire typer gestik, hvor der bliver forklaret hvilke kriterier, der definerer hver type. Dette gør, at man kan inddrage alle typer gestik i disse fire typer gestik, hvilket kan være en fordel, når de tre inddragede forskningsartikler bruger forskellige definitioner af gestik. Derudover forholder denne teori sig også til gestik på en analyserende måde, som om gestik er et sprog for sig selv. Dette er en god måde at anskue gestik på i stedet for den traditionelle opfattelse af gestik som en støtte for det verbale uden noget kontakt til sproget.

Derudover har jeg valgt at bruge Maurice Merleau-Pontys teori om kroppens fænomenologi, hvor han argumenterer for, at kroppen og bevidstheden skal ses som en helhed. Grunden til, at jeg har valgt at inddrage Pontys teori i denne opgave, er, at det er vigtigt at få koblet de videnskabelige forskningsartikler med teorien om det psykomotoriske fag. Derudover er Pontys teori relevant, fordi han har været forgangsmand for det fænomenologiske syn på kroppen, som det psykomotoriske fags holistiske menneske- og kropssyn bygger på.

Anne-Merete Kissow og Hanne Pallesens teori om kroppens tavse viden er blevet inddraget for at få en mere praktisk vinkel på fænomenologien. Denne teori beskriver, hvordan den kropslige viden, som Ponty nævner, påvirker os, fungerer og kommer til udtryk, når vi bevæger os. Derudover har

Kissow og Pallesens teori nogle eksempler og bud på, hvordan man opnår kropslig læring, som kan sættes i relation til evnen til at lave gestik.

Eline Thornquists teori er med sin mindre filosofiske og mere praktiske indgangsvinkel til fænomenologien et godt input til at beskrive fænomenologien på en måde, som nemmere kan overføres til virkeligheden. Dermed giver den en mulighed for at få en bredere forståelse af kroppens viden, som både kan være ubevidst og bevidst. Dette giver også en anden forståelse af kropslig viden end Kissow og Pallesen og dermed en mulighed for at diskutere dette begreb yderligere.

Jeg har valgt at inddrage Ruth Ryborgs definition og teori om kropsbevidsthed, fordi det er den definition af kropsbevidsthed, der menes i problemformuleringen, og for at kunne svare på, om evnen til at lave gestik bliver påvirket af en persons kropsbevidsthed, vil det være fornuftigt at forklare, hvilken teori der ligger bag denne definition. Derudover er det relevant at inddrage den definition og den teori om kropsbevidsthed pga. begrebet kropsbevidstheds vigtighed indenfor det psykomotoriske fag. Især for uddannelsen i Randers er Ruth Ryborgs teori om kropsbevidsthed meget vigtig, da det er den teori, vi bliver undervist ud fra på uddannelsen. Da vi som psykomotoriske terapeuter altid arbejder med kropsbevidsthed, er det også vigtigt at få denne opgave og begrebet gestik koblet til kropsbevidsthed, så det kan give mening i en psykomotorisk kontekst.

2.2. Metodekritik:

Da min opgave er teoretisk, har jeg ikke selv efterprøvet de videnskabelige undersøgelser i praksis, som jeg inddrager i opgaven. Derfor har jeg valgt at inddrage forskningsartikler, som gennem deres metodebeskrivelse og resultater giver grund til at tro, at det vil kunne gennemføres igen og give samme resultater. Derudover er der i disse kvantitative forskningsartikler et dualistisk syn på kroppen og bevidstheden, som står i kontrast til teorien omkring fænomenologien og det psykomotoriske holistiske kropssyn. Da der er denne kontrast, vil jeg i opgaven være opmærksom på dette og tage højde for at skelne mellem de to syn på kroppen.

Det problematiske ved at inddrage Mcneills teori om gestik er, at den er svær at redegøre kort for. Teorien er bygget op omkring mange ikke-kendte begreber, som gør, at det er svært at give en klar kort forklaring på hans typer af gestik og begreberne bagved. Det, man kan kritisere i forhold til at inddrage Eline Thornquists teori samt Anne-Merete Kissow og Hanne Pallesens teori, er, at deres

baggrund for teorien bygger på Pontys fænomenologibegreb. De kommer ikke med meget nyt men forholder sig mest til Pontys tanker omkring fænomenologien. Jeg har valgt at tage dem med, fordi jeg synes, at de bruger fænomenologien i et andet perspektiv, der gør det mere virkelighedsnært. Ruth Ryborgs teori bygger også på tanken om det holistiske menneske, som igen har rødder i fænomenologien, men Ryborg har dog bragt teorien videre og brugt den i forhold til kropsbevidsthed.

2.3. Teoriafsnit:

2.3.1. Gestik:

Udtrykket gestik stammer fra det latinske ord *gestus*. Begrebet er defineret som:

Kroppens bevægelser som udtryksmiddel. (Becker-Christensen, 2001, s.509)

På dansk findes begrebet gestikulation også, hvor det defineres som:

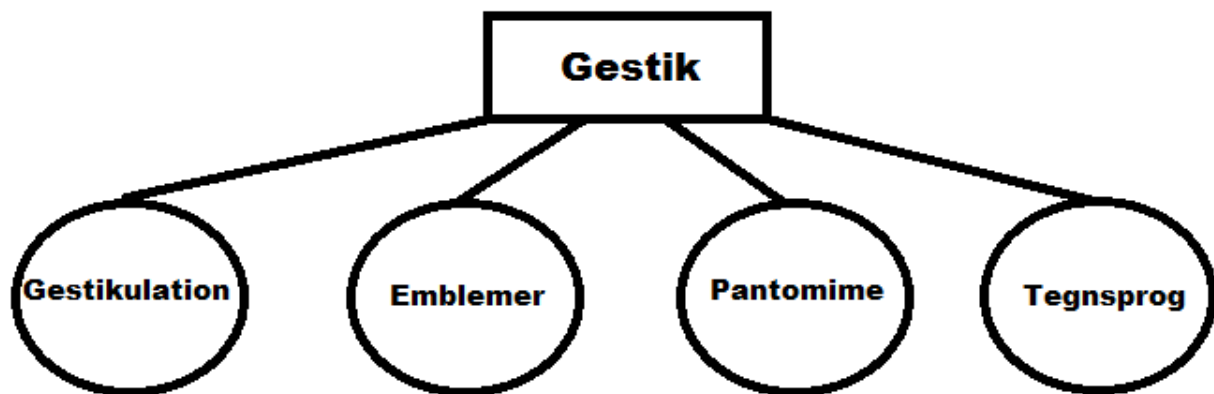
Brug af håndbevægelser o.l. som udtryksmåde. (Becker-Christensen, 2001, s.510)

Dette kan være forvirrende, da både hændernes og armenes bevægelse er i fokus i denne opgave. Begrebsforskellene er tydeligere på engelsk, hvor *gesture* sidestilles med gestik og *handgesture* sidestilles med gestikulation og for at undgå sprogforvirring, vil jeg lave min egen definition af begrebet gestik, så dette dækker alt det relevante. Idet både hændernes og armenes bevægelser er i fokus i denne opgave, har jeg valgt at lave min egen definition af begrebet gestik:

”Brug af hænder og armes bevægelser som udtryksmiddel.”

2.3.1.1. Typer af gestik:

Jeg har valgt at dele begrebet gestik op efter den amerikanske psykolog David Mcneills (2000) teori. Han har valgt at dele begrebet gestik op i 4 forskellige former for gestik: gestikulation (der ikke har nogen sammenhæng med den tidligere beskrevne definition af begrebet), emblemer, pantomime og tegnsprog. Alle fire kategorier har forskellige karakteristika i forhold til, hvordan de bliver udført, og hvordan de overfører mening til kommunikation. Disse karakteristika er følgende: Global i kontrast til segmentere, syntetisk i kontrast til analytisk og regelbundet som er i kontrast til ikke regelbundet. Igennem beskrivelserne af gestiktyperne vil der også komme forklaringer på de forskellige karakteristika, da de nemmere beskrives gennem eksempler.

2.3.1.1.1. Gestikulation:

Et eksempel på Mcneills definition af gestikulation er, når en person udtaler sætningen: *"han tager fat om det store træ og bøjer det helt tilbage,"* samtidig med, at han tager højre hånd op og laver en gribebevægelse, som om han rent faktisk tager fat i det træ, han snakker om, og trækker det tilbage ved at tage armen bagud og nedad. Denne form for gestik bliver altid brugt i forbindelse med tale, da denne form for gestik kun giver mening, når man hører den talte sætning, som hører med til den. Gestikken i eksemplet ville, hvis man ikke havde hørt, at det var et træ, der var tale om, godt kunne ligne alt muligt andet; f.eks. et håndtag der blev trukket ned. Gestikulation bliver altid brugt i kombination med tale og har ikke nogen mening i sig selv. (Mcneill, 2000)

Global karakteristika betyder, at det er helheden, der giver delene mening. Tager vi eksemplet fra før, så bliver talerens højre hånd en imitation af den højre hånd hos personen, der hiver i træet, og bevægelsen en imitation af den bevægelse, der sker med træet. Dette passer dog kun, fordi talen netop er dette, og hånden og bevægelsen kunne betyde noget helt andet, hvis det verbale budskab var et andet. Altså er det helheden af tale og gestik, som giver gestikken mening.

Syntetisk betyder, at gestikken, som bliver brugt, kan sprede sig over hele den talte sætning. I eksemplet fra før: *"han tager fat om det store træ og bøjer det helt tilbage,"* henviser gestikulationen til *"tage fat"* og *"tilbage,"* som er henholdsvis i starten og i slutningen af sætningen. Det sidste karakteristika, som har forbindelse til gestikulation, er det ikke regelbundet. Når en type gestik ikke er regelbundet, så er der ikke en bestemt måde, man skal lave gestikken på, for at den bliver forstået. Da gestikulation altid arbejder sammen med den verbale tale, behøver den

ikke være regelbundet, fordi ændringer i måden at lave gestikulation på ikke ændrer hele budskabet. (Mcneill, 2000)

2.3.1.1.2. Emblem:

Et eksempel på et emblem er ok-tegnet, som laves ved at lave en cirkel med pege- og tommelfinger, som signalerer accept eller godkendelse af noget. Karakteristika, som læner sig op af denne gestiktype, er at segmentere. Her deles tingene op og giver ikke mening som en helhed. I eksemplet med ok-tegnet så giver dette mening i sig selv uden det bliver sammensat med talen. Denne type gestik har også syntetisk karakteristika, da emblemets mening godt kan sprede sig ud over en hel sætning. Emblemer er i nogen grad regelbundne, f.eks. når vi ser ok-tegnet, så har vi en anelse om, hvad der menes, men en helt præcis formulering af, hvad personen mener, har vi ikke. Emblemer kan laves uden tale, da den giver mening i sig selv, og med tale fordi den tidsmæssigt passer sammen med de ord, som supplerer gestikken. Det betyder, at man rent tidsmæssigt har tid til at lave emblemer samtidig med, at man snakker, fordi man kan nå at lave et emblem, som beskriver noget af sætningen samtidig med, at man siger den. (Mcneill, 2000)

2.3.1.1.3. Tegnsprog:

Et eksempel på tegnsprog er, hvis man forklarer, hvad et træ er, ved at tage sin ene hånd og lade den pege opad fra albuen, mens man spreder fingrene ud som en krone. Dernæst tager man den anden hånd og holder under den anden hånd. Tegnsprog bliver ikke associeret af tale, da dette er forstyrrende for kommunikationen. Grunden er blandt andet, at tegnsprog er et langsommere sprog end det verbale sprog, da det tager længere tid at forklare "træ" med tegnsprog, end det tager at sige "træ" med ord. Det specielle ved tegnsproget er, at den giver klar mening i sig selv, hvis man forstår tegnsprog. Tegnsprog er også analytisk ligesom det verbale sprog. Når et sprog er analytisk lige meget om det er tegnsprog eller verbalt sprog, så bliver hvert ord i det, der bliver kommunikeret sagt eller lavet med ord. Tegnsprog er regelbundet, fordi der er nogle helt præcise bevægelser, hørende til hvert et ord, som du er nødt til at lave på den måde for at gøre dig forståelig. (Mcneill, 2000)

2.3.1.1.4. Pantomime:

Pantomime betegner de beskrivende kropslige bevægelser, der forklarer et begreb uden brug af ord, idet pantomime aldrig bliver brugt sammen med ord. Skal man forklare begrebet hvirvelstrøm uden brug af ord, kan man lave en cirkelbevægelse med en lodretstående finger. Det specielle ved pantomime-bevægelserne er, at de ikke bliver brugt sammen med tale men heller ikke giver mening

uden for kontekst. Det betyder, at hvis jeg spørges om, hvad en hvirvelstrøm er, og jeg laver bevægelsen fra eksemplet fra før, så giver det mening, men hvis jeg bare laver bevægelsen, vil en anden person ikke vide, hvad jeg prøver at forklare. Dette betyder, at Pantomime har global karakteristika, da det har brug for en verbal kontekst for at give mening. Denne verbale kontekst skabes, når der spørges, hvad en hvirvelstrøm er, inden man laver bevægelsen fra eksemplet. Pantomime har også et analytisk karakteristika. (McNeill, 2000)

2.3.1.1.5. Opsummering:

Gestikulation er global, syntetisk og ikke bundet af regler. Denne form for gestik giver kun mening, når den er i samspil med verbal kommunikation. Emblemer er segmenteret, syntetisk og i nogen grad regelbundet. Derudover så kan den både indgå i samspil med verbalt budskab, og den kan stå alene. Tegnsprog er segmenteret, analytisk og regelbundet, og så indgår den ikke i samspil med verbal kommunikation. Sidst har vi pantomime, som er global, analytisk og ikke bundet af regler. Pantomime indgår heller ikke i samspil med det verbale.

Dette betyder, at de mest interessante typer af gestik i forhold til denne opgave er gestikulation og emblemer, da disse kan indgå i samspil med verbal kommunikation. Derudover så står gestikulation i forhold til de karakteristika den indeholder i kontrast til det verbale sprog. Det verbale sprog er nemlig segmenteret, analytisk og regelbundet til forskel fra gestikulationen. Det er interessant, at gestikulation kun fungerer i sammenspil med tale, når de nu har meget kontrastfyldte karakteristika. Gestikulationen og det verbales samarbejde har en stor betydning for forståelsen af kommunikation. (McNeill, 2000) Ud fra denne teori er typen af gestik kaldet gestikulation blevet defineret ud fra tre karakteristika, der gør det muligt at sammenligne den med andre definitioner af gestik. Derudover har gestikulation en vigtig rolle, når gestik skal bruges til at skabe øget forståelse af kommunikation, når denne er i samspil med det verbale.

2.3.1.2. Gestikkens meningsforøgende egenskab:

Psykologen Edgar Rubin viste i et forsøg, at en forsøgsperson, der hørte en radiotransmitteret oplæsning, stadig fik forståelsen af det oplæste, selvom halvdelen af lydbølgerne blev fjernet. De fjernede lydbølger blev forstået som støj, og dette gjorde, at forsøgspersonen var nødt til at koncentrere sig for at høre budskabet, men det fjernede ikke budskabet. Forsøgspersonen kunne efter at have hørt den radiotransmitterede oplæsning gengive det, der var blevet sagt i oplæsningen. For at forklare forsøgets resultater definerede Edgar Rubin to begreber: forståelsesreserve og overbestemthed. Forståelsesreserven er forskellen mellem det, der som minimum skal høres for at

forstå kommunikationen, og så det, der bliver sagt. I Edgar Rubins forsøg var forståelsesreserven 50 %, da halvdelen af lydølgerne kunne fjernes uden at forståelsen af kommunikationen forsvandt. Rubins pointe var, at en taler har mulighed for at øge forståelsesreserven for en lytter ved at øge overbestemtheden. Overbestemthed er, når taleren bruger redundante elementer f.eks. gentagelser af budskabet eller brug af gestik. Jo flere gentagelser, afsenderen bruger, jo mere overbestemthed vil der være. Når graden af overbestemthed stiger, vil forståelsesreserven også stige. (Grüttner, 2005) Forsøgets forudsætninger er ikke forklaret, såsom antal gentagelser af forsøget, og om der har været andre ting, der har kunnet påvirke lytteren. Derfor kunne det være spændende at efterprøve forsøget for at finde ud af, om man kom frem til samme resultater som Rubin.

Antropologen Gregory Bateson har argumenteret for, at det giver øget forståelse at forklare det samme med to forskellige metoder. Han bruger et eksempel fra matematikkens verden, hvor han påpeger, at ved at forklare det samme matematiske problem, vha. algebra og geometri vil det give lytteren øget forståelse for problemet. Altså hvis samme meddelelse bliver givet på forskellige måder, vil forståelsen være større, end hvis meddelelsen blev givet på én måde.

Dette stemmer godt overens med Rubins teori, hvor man kan forestille sig, at brug af to forskellige måder at forklare samme ting på øger overbestemtheden, hvilket medfører øget forståelsesreserve. (Grüttner, 2005) I forhold til denne teori må man dog spørge sig selv, om dette lader sig overføre til andre metoder, og om det også gør sig gældende i andre situationer end i forhold til matematikken. Man kan forestille sig, at dette også lader sig overføre til kommunikation, hvor man kunne sammenligne de to metoder med gestik og den verbale formidling. I forhold til Mcneills teori kunne man godt forestille sig gestikulation som én metode og det verbale som en anden metode. Grunden til dette er, at de karakteristika, som definerer gestikulation og det verbale står meget i kontrast til hinanden, og derfor kan man argumentere for at de er to forskellige metoder til at opnå forståelse i forhold til kommunikation.

2.3.2. Kroppens fænomenologi:

2.3.2.1. Pontys brud med dualismen:

Den franske filosof Maurice Merleau-Ponty er blevet beskrevet som kroppens filosof, da han hele sit liv har arbejdet med spørgsmålene om, hvordan vi skal forstå den menneskelige krop, og hvilken betydning kroppen har for vores sansning af fænomener i verden. Pontys begreb fænomenologi er et udtryk for et brud med det dualistiske syn på kroppen. I stedet for at se kroppen som et objekt,

mener Ponty, at kroppen skal ses som en levet krop, der eksisterer i verden. For ham at se eksisterer krop og bevidsthed som en enhed.

Ifølge Ponty er det fysiologiske kropssyn en opfattelse af kroppen som et objekt, der følger nogle mekaniske årsagslove, hvilket betyder, at kroppens adfærd er forudsigelig. Den klassiske psykologi beskriver en indre oplevelse af et ydre objekt, da psykologiens syn på kroppen bygger på fysiologiens tanker om kroppen. Ponty mener dermed, at der ikke er meget forskel på fysiologiens og psykologiens syn på kroppen. Fysiologien og psykologien ser stadig kroppen som et objekt, hvor der kan sanses stimuli i kroppen, som bevæger sig op til hjernen og bevidstheden. Ponty argumenterer for, at denne tankegang vil medføre, at hver gang vi ser en bestemt ting, vil sansningen være den samme. Da disse traditioner (den fysiologiske og psykologiske) bygger deres kropssyn på empirismen, kan Ponty ikke godtage dette. Hans kritik af empirismen er nemlig, at denne skelner mellem verden i sig selv og verden for os. Ponty mener ikke, at man kan arbejde med en ide af verden i sig selv, fordi al handling og tænkning sker ud fra vores egne erfaringer af verden. I stedet for at dele verden op i, hvordan vi som mennesker ser den, og hvordan den er i sig selv, ser han mennesket, som noget der er i verden.

Ponty kommer igennem sine filosofiske tanker frem til, at krop og bevidsthed må være en enhed, og at denne enhed udtrykkes gennem den menneskelige eksistens. Denne eksistens bliver præget af vaner og rutiner. (Thøgersen, 2004) Her kommer Ponty altså frem til, at der er en sammenhæng mellem kroppen og bevidstheden. Han er den første, der kommer frem med argumenter, der modsiger den dualistiske tankegang, og mener, at bevidstheden og kroppen er to adskilte ting. Dette betyder, at synet på kroppen bliver et andet, når man ser kroppen og bevidstheden som en enhed bl.a., at man ikke kan hæve sig over sin krop, fordi man er sin krop.

2.3.2.2. Pontys fænomenologibegreb:

2.3.2.2.1. Kroppen forstås som en helhed:

Ponty mener, at kroppen er permanent. Man kan ikke hæve sig over sin krop, ligesom man heller ikke kan se kroppen, som man kan se andre ting. Grunden er, at kroppen er grundlag for oplevelse af verden. Han nævner også, at kroppen bliver set som en helhed, f.eks. vil man aldrig sige: ” *mine fingre er ved siden af min håndflade.* ” Kroppens lemmer omslutter hinanden i en helhed, som Ponty kalder for kropsskema. Kropsskema er et udtryk for samlingen af alle enkelte lemmer og organer: Fokus på helheden, som får værdi på baggrund af kroppens handlinger. Eller sagt på en anden

måde: Kroppen samler sig til en helhed for at løse en given opgave. I forlængelse af dette siger Ponty, at kroppens helhed er mere end blot de lemmer, den er bygget op af og de nervebaner, der styrer den. (Thøgersen, 2004) Kroppen er grundlag for vores oplevelser i verden, og denne krop fungerer som en helhed. Kroppen er ikke bare muskler og nerver, men det er en sammenhængende krop, som kan få alle dele til at samarbejde om, at lave kropslige handlinger. I forlængelse af dette kommer vi ind på, hvordan vanerne påvirker disse kropslige handlinger.

2.3.2.2.2. Tilblivelse af vaner:

Vi udfører handlinger i verden, som i længden kan blive til vaner, der gør os mere fortrolige med disse handlinger. Når man har boet et sted i et tidsrum, har man vænnet sig til, hvor møblerne står, og behøver ikke at tænke over, at man ikke går ind i dem, simpelthen fordi det er blevet vane at handle ud fra, hvor de står. Bliver disse møbler imidlertid flyttet, skal man til at opbygge en ny fortrolighed med, hvor møblerne står. Det handler om at blive fortrolig med de handlinger og situationer, som møblerne indgår i, for at opnå nye vanemønstre. Ponty beskriver en vane, som er en viden, der er integreret i kroppen. F.eks. behøver vi ikke tænke over, hvordan vi kører på cykel, når vi først har lært det; det styrer kroppen helt af sig selv. (Thøgersen, 2004)

En vane er altså en viden, der er blevet integreret i kroppen, og som man ikke behøver at være bevidst om, fordi kroppen har integreret denne viden i sig. Imidlertid tager det tid at danne nye vanemønstre. Dette er interessant, fordi vi også har kropslig viden og vaner i forhold til vores gestik. Dette betyder, at vi kan lave gestik uden at tænke over det og uden at bruge energi på det, pga. de vaner vi har i forhold til vores gestik, præcis ligesom eksemplet med møblerne. Altså er der to slags bevægelser: Dem man skal tænke over, og dem der sker af sig selv.

2.3.2.2.3. Konkrete og abstrakte bevægelser:

Ponty deler bevægelser op i abstrakte bevægelser og konkrete bevægelser. Til at udrede dette bruger han et eksempel med en person, der fik nedsat bevægelsesevne, fordi han i krig fik en granatsplint ind i hjernen. Personen kunne stadig finde ud af at lave konkrete bevægelser som bl.a. at lave mad, tænde en lampe og generelt lave bevægelser, som han havde lavet mange gange før. Ponty mener, at når han lavede disse bevægelser, så var han sin krop. Når personen skal foretage abstrakte bevægelser; f.eks. blive bedt om at pege på sin egen næse, er det væsentligt sværere for ham at gøre det, og det kræver forberedelse, fordi han ikke er vant til at lave den bevægelse. Når han laver konkrete bevægelser, som er blevet en vane, er han i sin krop og kan derfor lave bevægelserne uden at tænke over det. (Thøgersen, 2004) Der er forskel på, om en bevægelse, man laver, er en vane,

eller er en bevægelse man ikke er vant til. Dette er ret interessant i forhold til en persons evne til at lave gestik, da der må være en væsentlig forskel på, om den gestik, en person laver, er en konkret bevægelse eller en abstrakt bevægelse. For at runde teorien om Ponty af kunne det være aktuelt at redegøre kort for hans tanker omkring, hvordan kroppen kan udtrykke sig.

2.3.2.2.4. Kroppens udtryk:

Kroppen kan i sig selv udtrykke sig og give mening og betydning for omverdenen. Dette kan den gøre bl.a. igennem øjne, ører og hænder. Et eksempel på dette er tale og gestik, som klart laver udtryk i sig selv; altså kroppens eget udtryk. Ponty mener, at der findes mange forskellige udtryksmåder. F.eks. et musisk udtryk fra musikerens bevægelser eller et sprogligt udtryk skabt af strubens bevægelser. Kroppen er ikke et middel til at udtrykke sig, men kroppen kan i sig selv udtrykke sig. (Thøgersen, 2004)

Den fænomenologiske tankegang støtter altså op om det holistiske menneskesyn, der ser mennesket som en helhed. Teorien om, at kroppen fungerer som en helhed, er en meget vigtig del af det psykomotoriske fag, da vi fokuserer på det fysiske, psykiske og sociale med en kropslig indgangsvinkel. Det er derfor interessant at få Pontys teori i spil for at koble den til teorien om gestik, samt til kropsbevidsthed og det psykomotoriske fag. Derudover er Pontys teori om fænomenologi relevant, da den er baggrund for Eline Thornquist- samt Anne-Merete Kissow og Hanne Pallesens teori om den kropslige viden.

2.3.3. Teori om kropslig viden:

2.3.3.1. Kroppens bevidste og ubevidste viden:

Kroppen indeholder alle de erfaringer og oplevelser, vi har været igennem i vores liv. Dermed indeholder kroppen meget viden. Denne viden kan være bevidst eller ubevidst og vil påvirke vores måde at kommunikere med andre mennesker på. Vores tidligere erfaringer påvirker, hvad vi synes, der er acceptabelt, naturligt og ikke acceptabelt, og derfor vil den også påvirke vores kommunikation med andre. Vores reaktionsmønstre dannet af vores tidligere erfaringer kan være bevidste og ubevidste.

Alle vores kropslige udfoldelser bliver påvirket af kulturen, vi er en del af, og opvæksten vi vokser op i. Små børn gør ikke noget for at beherske deres følelser eller for at bevæge sig som normen, men gradvist bliver det indlært, at man ikke må gøre det. Derfor er vores kropslige kommunikation meget afhængig af, hvad vi vokser op med, og hvad der er tilladt i vores kultur. Måden vi

kommunikerer på, bliver til vaner og reaktionsmønstre, som vi kan være mere eller mindre bevidste om.

Vaner er mere end udvendige og tekniske færdigheder; de er viden i hænderne og i kroppen. De er en del af os selv, og derfor kan de have magt over os. Alle vore erfaringer er med til at danne vores virkelighedsforståelse, som bestemmer, om vi synes, noget er acceptabelt, og andet ikke er.

(Thornquist, 2000)

Dette er en holistisk tanke om, at det fysiske, psykiske og sociale bliver påvirket af hinanden, og at kroppen har en central rolle i denne henseende. I forhold til evnen til at bruge gestik er det interessant, at Thornquist mener, at vores erfaringer igennem vores liv påvirker den måde, vi kommunikerer på og vores reaktionsmønstre. Især når dette bliver sat i forbindelse med ideen om, at vaner kan sidde i hænderne som viden. Ifølge Thornquist kan kroppens viden være bevidst og ubevidst, hvor næste teoretiker foreslår, at næsten al kropslig viden er ubevidst.

2.3.3.2. Kroppens tavse viden:

Kissow og Pallesen (2004) mener, at kroppen rummer en tavs viden, som kommer til udtryk vha. ubevidst handling. Dette ses, når man låser sin kombinationslås op på sin cykel uden at tænke over det, og bagefter ikke kan sige, hvad koden er, simpelthen fordi den viden sidder i fingrene. Den tavse viden kommer gennem tidligere gjorte erfaringer og gennem tidligere læring. De fleste af vores kropslige bevægelser er ubevidste og bliver lavet automatisk af kroppen. De automatiske bevægelser fungerer ofte bedre end de bevægelser, vi tænker over. Kissow og Pallesen henviser til et forsøg, hvor de delte nogle slalomløbere op i to grupper. Den ene gruppe skulle tænke på de fem vigtigste detaljer ved deres slalomløb, mens de kørte ned, og den anden gruppe skulle nynne en melodi på vej ned. Forsøget viste, at de slalomløbere, der nynnede melodien, klarede sig bedre end den anden gruppe, fordi de ikke tænkte over bevægelserne.

For at lære nye bevægelsesmønstre eller forbedre allerede kendte bevægelser kan det til gengæld godt betale sig at arbejde bevidst med kroppen. Det, at fokusere på kroppen, kan hjælpe til at ændre bevægelser og vaner. Et eksempel på denne proces kan være en person, der gerne vil forbedre sig i en sportsgren. For at øve en helt speciel evne inden for en sportsgren er det naturligt at tage den specifikke evne ud af sportsgrenens kontekst og fokusere på den evne alene. Vil en fodboldspiller eksempelvis blive bedre til at lave et højt indlæg ind mod mål, så kan det betale sig for spilleren at tage bevægelsen ud af konteksten og reflektere over den. Måden personen har vægten, fodstillingen,

måden foden rammer bolden osv. Ved at eksperimentere med bevægelsen kan det være, fodboldspilleren finder en ny og bedre måde at lave et indlæg ind mod mål og ved at gentage bevægelsen igen og igen, vil bevægelsen blive integreret i kroppen og blive til en kropslig vane. (Kissow og Pallesen, 2004)

Ifølge Kissow og Pallesen indeholder kroppens tavs viden, og bevægelserne fungerer bedst, når de bliver lavet automatisk af kroppen. Når der skal indøves nye bevægemønstre eller ændres gamle, er det til gengæld optimalt at fokusere bevidst på bevægelsen, som skal indøves eller ændres. Dette er særdeles interessant i forhold til spørgsmålet omkring, hvad kropsbevidsthed har med evnen til at lave gestik at gøre. For at kunne undersøge dette nærmere vil det være relevant at definere og få den teoretiske baggrund for begrebet kropsbevidsthed.

2.3.4. Kropsbevidsthed:

Den definition af kropsbevidsthed, som jeg har valgt at bruge i dette bachelorprojekt, er afspændingspædagog Ruth Ryborgs definition. Denne definition har været grundlæggende for synet på kroppen ved Psykomotorikuddannelsen i Randers i ca. 30 år og er senere blevet revideret af Ingeborg Zachariassen u.å.. Denne definition er meget central og grundlæggende i forhold til psykomotorik-faget, og som en følge deraf har jeg forholdt mig til denne definition gennem min uddannelse. Definitionen på kropsbevidsthed lyder:

Kropsbevidsthed dvs. den viden, alle de fornemmelser/ forestillinger og oplevelser, det enkelte menneske har om egen krops egenskaber, evner og muligheder, fysiske, psykiske og sociale.

I det følgende vil jeg beskrive teorien omkring denne definition mere indgående.

2.3.4.1. Den fysiske kropsbevidsthed:

Den fysiske kropsbevidsthed er det biologiske og fysiologiske aspekt af kroppen såsom dennes tilstand, funktion, behov og muligheder.

- Kroppens fysiske tilstande er musklernes spændingstilstand, kroppens smertetilstand, kroppens vægt, volumen, temperatur. Den fysiske kropsbevidsthed indeholder også fysiologiske reaktioner forårsaget af noget følelsesmæssigt, eksempelvis hjertebanken og håndsved forårsaget af et angstanfald.
- De fysiske kropslige funktioner er bøj- og strækkebevægelser, rotation og vridningsbevægelser, men også bevægelser som at løbe, gå, hoppe og rulle. Måden, disse bevægelser

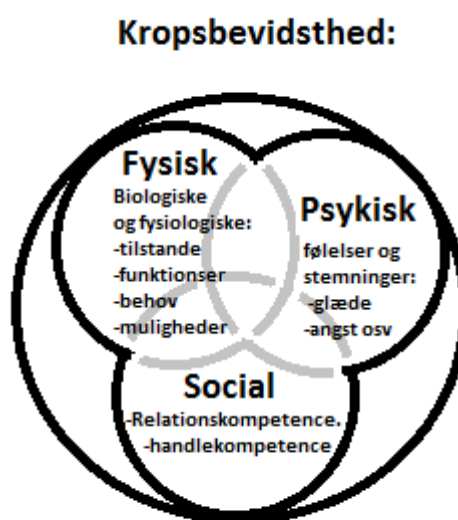
bliver lavet på, og om de er hurtige, langsomme, og hvilken retning bevægelserne har, er også en del af de kropslige funktioner. Udover dette er åndedrætsfunktionen, fordøjelsesfunktionen og kredsløbsfunktionen en del af de fysiske kropslige funktioner.

- Kroppens fysiske muligheder er bevægelsesmuligheder, kroppens udnyttelse af dens styrke, smidighed og udholdenhed.

Bevidstheden om den fysiske kropsbevidsthed opnås ved sansning af den fysiske krop og bevidst bearbejdning af dette. (Zachariassen, u. å.)

2.3.4.2. Den psykiske kropsbevidsthed:

Det psykiske aspekt af kropsbevidsthed er følelser og stemninger; f.eks. glæde, sorg, vrede, angst, tristhed og kærlighed. Enhver følelse skaber en kropslig reaktion og kan dermed sanses i kroppen. Omgivelserne og kropslige tilstande sætter følelsesmæssige reaktioner i gang. Disse psykiske reaktioner har en sammenhæng med tanker og forestillinger såsom billeder og fantasier, sådan at psykiske reaktioner ledsages af tanker og forestillinger og omvendt.

Bevidstheden om den psykiske kropsbevidsthed opnås gennem bevidst opmærksomhed på følelsesmæssige tilstande og disses sammenhænge med det fysiske og det kognitive. (Zachariassen, u. å.)

2.3.4.3. Den sociale kropsbevidsthed:

Det sociale aspekt af kropsbevidsthedsbegrebet handler om, hvordan vi handler i verden, og hvordan vi forholder os til andre mennesker. En persons handlekompetence og relationskompetence er en del af den sociale kropsbevidsthed. Relationskompetence er evnerne til at have relationer til andre, til at kunne give og modtage opmærksomhed og kærlighed, evnen til at være empatisk, evnen til at afgrænse sig (adskille mine behov, følelser og tanker fra andres), evnen til at udtrykke sine behov, og evnen til at tage ansvar for sit eget liv. Handlingskompetence handler om at udfolde sine evner og behov igennem handlinger. Bevidstheden om den sociale kropsbevidsthed opnås ved have sin opmærksomhed på de fysiske og psykiske tilstande og reaktioner i kroppen, som sker i kontakt

med andre, samt opmærksomhed på egne verbale og fysiske handlinger i kontakt med andre.
(Zachariassen, u. å.)

Dermed har vi fået defineret og fået den teoretiske baggrund for begrebet kropsbevidsthed. Denne definition deler begrebet kropsbevidsthed op i tre dele, nemlig den fysiske, psykiske og sociale. Man må være opmærksom på, at denne teori bygger på en holistisk tanke om kroppen, og at en persons kropsbevidsthed ikke skal ses opdelt, men som en helhed. Dette afslutter metodebeskrivelsen og teoriafsnittet og yderligere bearbejdning og analyse af dette vil ske i diskussionsdelen senere i opgaven.

2.4. Forskningsartikler:

Denne del af opgaven er en samling af tre relevante videnskabelige forskningsartikler, som handler om gestikkens rolle i forhold til forståelse af kommunikation, når gestikken er i samspil med det verbale. Alle tre forskningsartikler er kvantitative. Den første forskningsartikel er udarbejdet af James Driskell og Poul H. Radtke (2003) og undersøger effekten af gestik i forhold til forståelse. Den anden forskningsartikel af Jeremy I Skipper m.fl. (2007) undersøger gestikkens betydning i forhold til forståelse af kommunikation, når gestikken er i samspil med det verbale. Den tredje forskningsartikel udarbejdet af Spencer D. Kelly m.fl. (2010) undersøger, om gestik og tale er to sider af samme sag, og om disse er lige meget involveret i at skabe forståelse.

2.4.1. Effekten af gestik:

Et forsøg lavet af James Driskell og Poul H. Radtke i 2003 viste, at gestik har en direkte effekt på en lytters forståelse i en kommunikationssammenhæng.

I deres forsøg deltog 80 amerikanske militærfolk (både mænd og kvinder), som blev delt op, så halvdelen var lyttere og den anden halvdel talere. Forsøget blev gentaget 40 gange. I dette forsøg blev lytteren og taleren placeret overfor hinanden, og på talerens plads var der 20 kort, hvorpå der stod et ord, som kun taleren kunne se. Taleren skulle sige et ord, som skulle hjælpe lytteren med at gætte det ord, der stod på kortet, og blev det ikke gættet, gav taleren et ord mere osv. Dette blev udført, både hvor taleren måtte bruge sine hænder til at lave gestik med, og hvor personen ikke måtte. De vurderede, hvor god lytterens forståelse, var ved at tælle hvor mange ord lytteren skulle have for at gætte det rigtige ord. De ord, som skulle gættes, var delt op i fire kategorier: Spatial lokation (f.eks. ord som ”under, på, tættere, over, nær”), spatial property (f. eks. ord som ”firkant, kort, blød, cirkel, tung”), movement (f. eks. ord som ”åben, stop, stå, sid, kig”) og nonspatial (f.eks.

ord som ”farve, sød, mørk, varm, tør”). Forskerne havde delt ordene op, fordi andre forsøg havde vist, at folk ved kategorien spatial lokation havde mere tendens til at anvende gestik.

Forsøget viste, at når taleren brugte gestik til at beskrive ordet, brugte lytteren i gennemsnit færre forsøg (3,26 forsøg) til forskel fra, når taleren ikke måtte bruge gestik, hvor lytteren brugte flere forsøg (5,03 forsøg). I dette forsøg øgede det lytterens forståelse, når taleren brugte gestik.

Konklusionen på forsøget var, at forståelsen af kommunikationen blev forbedret, når lytteren både fik verbal input og input fra gestikken til forskel fra, når kommunikationen kun var verbal.

Lytterens forståelse blev især forbedret ved ord i kategorierne spatial lokation og ved movement. (Driskell og Radtke, 2003)

2.4.2. Gestikkens betydning:

I Jeremy I. Skipper m.fl. (2007) videnskabelige forskningsprojekt fandt de frem til, at en talers gestik overfører semantisk information til lytteren; altså information om det taltes ords betydning. Forskernes konklusion var, at det er igennem de menneskelige spejlingsneuroner, at en person kan udvinde information om det taltes betydning ud fra den talendes gestik og derefter integrere denne viden, så forståelsen af kommunikation bliver større. Et spejlingsneuron er et neuron, der menes både at aktiveres, når en person laver en motorisk handling, men også når man observerer en anden, der laver den samme motoriske handling. (Rizzolatti og Destro, 2008)

I forsøget skulle de 12 deltagere (kvinder og mænd i 20erne) lytte til historier med 40-50 sekunders varighed. Imens deltagerne lyttede til historierne, opførte fortællerens sig på tre forskellige måder. Fortællerens arme, hænder og ansigt var synlige i alle tre situationer:

- a. Fortællerens hænder var i hendes skød; altså ingen gestik.
- b. Fortælleren brugte gestik, som havde relation til historiens kontekst. Den gestik, som blev brugt, var metaforisk, ikonisk og pege-gestik. Når man laver ikonisk gestik, mimer man det, man forklarer med ord. Hvis man f.eks. snakker om at save, laver man savebevægelser med arme og hænder. Når man laver metaforisk gestik, bruger man hænderne til at fremsætte abstrakte ideer, tanker eller spørgsmål. F.eks. spørger man en anden person, om man må stille personen et spørgsmål, samtidig med at man rækker en hånd formet som en kop frem. Pege- gestikken (på engelsk Deictic gesture) kan være, at man helt konkret peger på den ting, man snakker om. Hvis det f.eks. er et billede, man står og snakker om, peger man på billedet. Dog kan man

også lave abstrakt pege-gestik, hvor man f.eks. siger ”fra begyndelsen til enden,” samtidig med at man bevæger sin hånd fra venstre til højre.

- c. Fortælleren lavede bevægelser med arme og hænder, som ikke gav mening i forhold til historien; kradsede f.eks. sig selv eller rettede på tøjet, håret eller brillerne.

Samtidig med, at deltagerne lyttede til historierne, blev deres blodgennemstrømning i relevante dele af hjernen målt vha. en fMRI skanning for at se, hvor meget blodgennemstrømning og dermed hvor meget aktivitet der var i de forskellige hjernedele. De relevante dele af hjernen var Brocas område og andre kortikale områder, fordi Brocas område skulle have en vigtig rolle i forhold til forståelsen af sproget og en rolle i spejling af observerede handlinger. Efter historierne skulle deltagerne svare på ja/nej spørgsmål om historierne for at finde ud af, hvor meget af historierne de kunne huske. Det viste sig, at deltagerne svarede 100 % rigtigt på spørgsmålene omhandlende historierne, som var associeret med meningsfuld gestik, og kun svarede rigtigt på 88 % af svarerne vedr. de historier, som deltagerne havde hørt uden gestik.

Jeremy I. Skipper m.fl. (2007) kom frem til, at det menneskelige spejlingssystem (bestående af spejlingsneuroner) er med til at skaffe information om det taltes betydning igennem gestik, når dette er i samspil med tale. Derudover er spejlingssystemet også med til at integrere denne information med forståelsen af det talte sprog. Derfor konkluderede forskerne, at gestik også har en brugbar effekt for en lytters forståelse af kommunikationen.

2.4.3. Gestik og tale; to sider af samme sag:

I et forsøg lavet af Spencer D. Kelly m.fl. (2010) kom disse frem til, at forståelsen af kommunikation øges, når tale er i samspil med gestik med den forudsætning, at både tale og gestik formidler det samme. For at finde frem til dette, lavede de to forsøg, som lignede hinanden meget. I det første forsøg deltog 29 højrehåandede personer, og i det andet forsøg deltog 41 højrehåandede personer. I det første forsøg blev forsøgspersonerne sat foran en computer, som viste 1 sekund lange videoer af normale handlinger; f.eks. at hakke grønsager, at vaske op, at hamre søm i osv.. Disse blev efterfulgt af en video, hvor der blev sagt et ord og lavet gestik. I nogle tilfælde passede gestikken og ordet til den video, deltagerne lige havde set, og i nogle tilfælde passede det ikke. Efter at have set de to videoer skulle personen trykke ja eller nej på computertastaturet, alt efter om talen og gestikken passede sammen med den handling, der blev vist i første video eller ej. I det første forsøg skulle forsøgspersonerne svare ja, hvis gestikken var den samme i begge videoer. I det andet

forsøg, som lignede det første forsøg, var forskellen, at de skulle svare ja, hvis ordene, der blev sagt, passede på den første video. Forskellen på de to forsøg var altså, at der i det første forsøg var fokus på gestikken, mens der i det andet forsøg var fokus på talen.

Gennem forsøgene fandt Spencer D. Kelly m.fl. (2010) frem til, at når gestik og tale formidlede samme information, svarede forsøgspersonerne mere rigtigt og gjorde dette hurtigere, end når tale og gestik ikke var den samme. Altså blev forståelsen af kommunikationen bedre, når tale og gestik formidlede det samme. ifølge Spencer D. Kelly m.fl. kan dette forsøg ikke bare hjælpe med at bevise, at gestik og tale er to vigtige og integrerede dele af at opnå forståelse fra kommunikation. De mener også, at dette har konsekvenser for os i hverdagen, hvor man kan gøre sin pointe mere klar og lettere at forstå, hvis man både kommunikerer med tale og med sin gestik.

3. Diskussion:

3.1. Diskussion af hypotese 1:

Jeg vil i denne diskussionsdel primært ud fra de videnskabelige forskningsartikler diskutere hypotese 1. Ifølge Mcneill deles gestik op i fire kategorier, hvor kategorierne gestikulation og emblemer bliver brugt i forbindelse med verbal kommunikation. Gestikulation giver faktisk kun mening, når den er i samspil med verbal kommunikation. Derimod giver emblemer både mening, når der er og ikke er verbal kommunikation til stede. Da denne opgave omhandler gestik i samspil med tale, er det disse to kategorier, som er meningsfulde.

Den type gestik, der bruges i Jeremy I. Skipper m.fl. (2007) forsøg, bliver defineret som metaforisk gestik, ikonisk gestik og pege-gestik. Ud fra deres forklaring af disse typer gestik er det den type gestik, som Mcneill vil kalde gestikulation. Man kan evt. forestille sig, at noget af pege-gestikken kan gå ind under kategorien emblemer. I James Driskell and Poul H. Radtkes (2003) forsøg er deltagerne frie til at lave den form for gestik, som de har lyst til, og da det er usandsynligt, at både taleren og lytteren kender til tegnsprog, er den gestik, som bliver brugt i dette forsøg, gestikulation og emblemer. Dog må man antage, at gestikken godt kan nærme sig Mcneills kategori pantomime, da talerens verbale formidling er begrænset. I Spencer D. Kelly m.fl. (2010) forsøg bliver der kun brugt gestik inden for Mcneills kategori gestikulation. Den gestik, der er brugt i forsøgene, kan sammenlignes med gestiktyperne gestikulation og emblemer. Disse to typer gestik er den Mcneill

definerer som værende koblet til den verbale formidling, og derfor også den som er relevant for denne opgave.

Ifølge James Driskell og Poul H. Radtkes (2003) forsøg forbedredes forståelsen af kommunikationen, når lytteren både fik input fra det verbale og fra gestikken. Det var især ordkategorien spatial lokation, der eksempelvis er ord som ”under, på, tættere, over, nær,” og ordkategorien movement, som eksempelvis er ord som ”åben, stop, stå, sid, kig,” hvor forståelsen blev forbedret. I forsøget er taleren fri til at lave al form for gestik, mens talerens verbale input er begrænset, da han kun må sige et ord.

Forsøget giver sammenhæng mellem årsag og virkning, idet det tyder på, at det er talerens brug af gestik, som gør, at forståelsen bliver bedre. Metoden er systematisk og velbeskrevet, og andre forskere vil godt kunne efterprøve dette forsøg. Man kan kritisere forsøget for kun at efterprøve forsøget 40 gange samt at vælge deltagere, som alle er militærfolk, da dette kan have betydning for deres måde at tænke og associere på. Det spørgsmål, som man imidlertid må stille sig selv, er, om dette forsøg kan overføres til virkeligheden pga. forsøgets verbale begrænsning. Gestikken forøger forståelsen af kommunikationen i dette forsøg, men havde den også gjort det i den virkelige verden, hvor det verbale input er ubegrænset? I forlængelse af dette må man dog sige, at fordi det er en reel dialog, som finder sted mellem to forsøgspersoner, er det primært den verbale begrænsning, som kan kritiseres.

I Jeremy I. Skipper m.fl. (2007) forsøg er der til gengæld ikke nogen begrænsning af den verbale kommunikation. Igennem deres forsøg fandt de frem til, at gestik også har en brugbar effekt for en lytters forståelse af kommunikationen pga. spejlingsneuronerne i hjernen. Forsøgets metode er systematisk og velbeskrevet, hvilket gør det muligt at efterprøve, hvis man har det samme avancerede udstyr til rådighed. Det skal dog nævnes, at forsøget kun blev gentaget 12 gange. Risikoen for, at noget uvæsentligt har påvirket resultaterne, er dog ikke stor, da forsøget har meget faste rammer og er meget standardiseret, hvilket formildner den omstændighed, at der kun er 12 forsøgsgentagelser. Udover dette er rygdækningen for forskningsprojektets hypotese om, at gestik forøger forståelsen af kommunikation, stor, da der i projektet henvises til 13 andre forskningsprojekter, som er kommet frem til samme konklusion.

Det er måden, hvorpå gestik bliver brugt i undersøgelsen, som ændrer sig, og derfor dennes rolle, som har betydning for resultatet. Konklusionen viser, at når en person bruger gestik i kombination med tale, bliver lytterens forståelse af kommunikationen større.

Spørgsmålet er, om dette forsøg og dens konklusioner kan overføres til virkeligheden. I forsøget foregår der udelukkende en monolog fra en taler, som har øvet sig på en bestemt måde at fortælle det verbale budskab på og en bestemt måde at lave gestik på bestemte tidspunkter. I virkeligheden, når folk taler og gestikulerer, er det sjældent, at folk har øvet sig på det inden. Derfor kan man forestille sig, at denne undersøgelse er svær at sammenligne med virkeligheden. Dog skal der tages højde for, at forsøget er bygget på blodgennemstrømningen i forskellige dele af hjernen, og på hvordan spejlingsneuronerne påvirker talen og gestikken. Derfor er det spejlingsneuronernes evne til at opfatte andres gestik og hente forståelse af kommunikationen, som denne undersøgelse har fokus på. Her vil jeg dog mene, at spejlingsneuronernes aktivitet ikke ændrer sig meget efter, om bevægelsen, der bliver observeret, er indøvet eller bliver dannet naturligt. Dette betyder, at konklusionen sandsynligvis også er gældende i den virkelige verden og ikke bare i undersøgelsen.

Forholder det sig sådan, at gestik giver en øget forståelse af kommunikationen i alle situationer, eller er der også situationer, hvor gestikken ikke giver en forøget forståelse af kommunikationen?

I Spencer D. Kelly m.fl. (2010) forsøg fandt disse frem til, at gestikken var med til at forøge forståelsen af kommunikationen, hvis gestikken og talen formidlede det samme budskab. Spencer D. Kelly m.fl. konkluderede også, at man i den virkelige verden ville kunne gøre sine pointer mere klare, hvis man brugte gestik og tale, som kommunikerede det samme. Forsøgets metode er velbeskrevet, og sandsynligvis vil resultaterne også give mening i virkeligheden, såvel som de gør i forsøget. Derudover skyldes resultaterne ikke tilfældighed, men årsagen til resultaterne er en reaktion på måden, hvorpå gestikken og talen indgår i forhold til hinanden på i forsøget. Resultaterne fra forsøget viste, at når gestikken og talen ikke formidlede det samme, blev forståelsen af kommunikationen dårlig. Det er altså ikke lige meget, om gestikken formidler det samme som talen eller ej. Derudover konkluderede undersøgelsen også, at både tale og gestik er to vigtige integrerede dele af forståelsen af kommunikation.

Det forholder sig formentlig sådan, at gestik og tale, som formidler det samme, giver øget forståelse af det kommunikerede i modsætning til, hvis kommunikationen kun bliver formidlet vha. tale. Men hvad er grunden til dette? Forsøget lavet af Rubin kan give en mulig forklaring på dette. Hans

forsøg viste, at en person forstod indholdet af en lydoptagelse, selvom han fjernede 50 % af lydbølgerne. Derfor kom han frem til begreberne forståelsesreserve og overbestemthed, som er forklaret i teori afsnittet. Han påstod, at når kommunikationen er redundant - altså bliver gentaget - kan det øge overbestemtheden, som øger forståelsesreserven. Dermed øges forståelsen af kommunikationen. Sammenligner vi dette med Spencer D. Kelly m.fl. (2010) forsøg, kan man forvente, at det at lave gestik, som formidler det samme som talen, kan forstås som redundant og dermed øge forståelsesreserven og forståelsen af kommunikationen.

Bateson påstår, at man, ved at forklare noget vha. to forskellige metoder, kan give lytteren øget forståelse for det kommunikerede. Ligesom eksemplet fra matematikkens verden kan man forestille sig, at man ved at forklare noget både med tale og gestik, som man kan opfatte som to forskellige metoder, vil give lytteren en bedre forståelse af det kommunikerede. Dette stemmer overens med, at gestik kan give budskabet øget redundans, som forbedrer forståelsen af kommunikationen.

3.2. Diskussion af hypotese 2:

Jeg vil i dette afsnit diskutere hypotese 2. For at kunne finde ud af, om hypotesen 2 er rigtig, må definitionen af god kropsbevidsthed blive defineret. Kropsbevidsthed opnås ifølge Ryborg ved at have bevidsthed på sansning og bearbejdning af de sansninger både fysisk, psykisk og socialt. Derfor kan man forvente, at jo mere bevidsthed, man har på de sansninger og bearbejdninger af sansningerne, jo bedre kropsbevidsthed har man. Altså må god kropsbevidsthed i forhold til evnen til at lave gestik være, når der er stor bevidsthed omkring de sansninger og bearbejdninger af de sansninger, som har med ens gestik at gøre både fysisk, psykisk og socialt.

Ponty argumenterer (i fænomenologi afsnittet) for, at krop og bevidsthed skal ses som en helhed i stedet for to adskilte ting. Han mener, at vi er vores krop i stedet for, at vi har en krop, og i den krop gemmes erfaringer og kropslige informationer. Derudover bliver der redegjort for, at en vane er viden, der er integreret i kroppen. Den integrerede viden, bliver brugt, når vi laver konkrete bevægelser, som Ponty definerer som bevægelser vi har fået integreret i kroppen; f.eks. at løbe eller at cykle. Man kan imidlertid også opfatte det at lave gestik som en konkret bevægelse, der er integreret i kroppen, hvilket betyder, at gestik er en del af den integrerede viden i kroppen og en del af helheden.

ifølge Thornquist (2000) indeholder kroppen viden, og denne viden kan være bevidst eller ubevidst. Denne kropslige viden er en reaktion på vores opvækst og den kultur, vi har levet i. Denne viden er

ifølge Thornquist blevet til vaner og reaktionsmønstre, og den viden påvirker vores nonverbale kommunikation og dermed vores gestik. Kissow og Pallesen (2004) mener, at kroppen rummer en tavs viden, der kommer til udtryk gennem ubevidst handling. Denne tavse viden er dannet gennem tidligere erfaring og læring, og de fleste af de kropslige bevægelser er ubevidste. Disse to teorier, argumenterer begge for, at kroppen indeholder viden, som er en reaktion på tidligere erfaringer. Man kan forvente, at Thornquists begreb om kropslig viden dækker over det begreb, som Kissow og Pallesens kalder den tavse viden. Denne enighed må man forvente på trods af deres uenighed om, hvordan den kommer til udtryk og bevidsthedsgraden af den. Grunden til, at det givetvis er det samme begreb, som disse teoretikere beskriver, er, at begge teoriers grundlag om kroppens viden stammer fra Pontys fænomenologibegreb, hvilket de har tolket på to forskellige måder.

Et sandsynligt resultat, man kan drage af Thornquists teori, er, at vores evner i forhold til gestik bliver påvirket af vores kropslige viden, der er en del af os som personer. Dette stemmer overens med Pontys fænomenologiske helhedssyn og underbygger, at gestik er mere end en teknisk evne. Som følge af Thornquists teori kan kroppens viden om gestik altså være bevidst eller ubevidst, men betyder det, at gestikken kan blive påvirket af en persons kropsbevidsthed?

Ifølge Ryborgs detaljerede beskrivelse af den fysiske kropsbevidsthed i teoridelen, må man formode, at gestik er en del af de fysiske funktioner og derigennem en del af den fysiske kropsbevidsthed. Grunden til denne formodning er, at gestik kan beskrives som en kombination af bøjning, strækning og rotationsbevægelser i hånd, albue og skulder, som indgår under fysiske funktioner, der er en del af den fysiske kropsbevidsthed. Dermed er det sandsynligt, at gestik bliver påvirket af den fysiske kropsbevidsthed. Ryborg mener i øvrigt, at bevidstheden om den fysiske kropsbevidsthed sker gennem sansning af bevægelserne og bevidst bearbejdning af disse. Altså kan man opnå en øget bevidsthed om sin måde at bruge gestik på gennem sansning og bearbejdning af sin gestik, hvilket vil sige, at den fysiske kropsbevidsthed øges.

Ifølge Ryborg er det psykiske aspekt af kropsbevidsthed følelser og stemninger som f.eks. nervøsitet. Enhver følelse skaber en kropslig reaktion, der kan sanses i kroppen. For at illustrere, hvad den psykiske del af kropsbevidsthed kan have med gestik at gøre, gives her et eksempel. I eksemplet skal en person på sit arbejde fremlægge en arbejdsopgave for sine overordnede, og midt i denne fremlæggelse bliver personen meget nervøs. I stedet for at blive ved med at formidle gestik samtidig med tale for at forøge forståelsen af det kommunikerede, begynder personen at bevæge en

kuglepen mellem sine fingre. Personen tænker ikke over, at han er stoppet med at lave gestik og i stedet bevæger en kuglepen mellem sine hænder. Personen sanser kun følelsen af nervøsitet.

I dette eksempel kan bevidstheden om den psykiske kropsbevidsthed ifølge Ryborg opnås gennem bevidst opmærksomhed på følelsesmæssige tilstande og disses sammenhænge med det fysiske og det kognitive. Hvis personen efter fremlæggelsen havde reflekteret over, hvad der skete i situationen, kunne han sandsynligvis have fundet frem til, at nervøsiteten påvirkede evnen til at lave gestik i fremlæggelsen. Desuden kunne han måske blive bevidst om, at det er et naturligt mønster, som forekommer, når han bliver nervøs og evt. finde årsagen til dette mønster. Ved at arbejde med dette kunne man forestille sig, at personens evne til at lave gestik fremover ikke ville blive påvirket af nervøsitet og derfor blive bedre. I dette tænkte eksempel bliver personens bevidsthed om den psykiske påvirkning af gestikken større og evnen til at lave gestik bedre. Eller sagt på en anden måde: Den psykiske kropsbevidsthed blev større og evnen til at lave gestik mere brugbar.

Ifølge Ryborg handler den sociale kropsbevidsthed om, hvordan vi forholder os til andre mennesker. Handlingskompetence, som er en vigtig del af den sociale kropsbevidsthed, handler om at udfolde sine evner igennem handlinger. Bevidstheden om den sociale kropsbevidsthed opnås gennem opmærksomhed på egne verbale og fysiske handlinger i kontakt med andre. Dette vil sige, at ens sociale kropsbevidsthed opnås blandt andet ved opmærksomhed på ens fysiske handlinger, der kan være vores måde at lave gestik på. Den sociale kropsbevidsthed vil sikkert også blive påvirket i det foregående eksempel, da det er en situation, hvor personen skal udfolde sine evner i forhold til kommunikation med andre, og derved er opmærksomheden på personens egne verbale og fysiske handlinger i fokus. Evnen til at lave gestik bliver givetvis påvirket af ens kropsbevidsthed, både fysisk, psykisk og socialt. Ydermere ser det ud til, at en øget bevidsthed omkring måden at lave gestik på øger kropsbevidstheden. Så er spørgsmålet, om evnen til at lave gestik øges, hvis bevidstheden omkring måden at lave gestik på øges?

Ifølge Kissow og Pallesen giver det mening at fokusere bevidst på kroppen, hvis man vil lære nogle nye bevægelsesmønstre eller blive bedre til nogle allerede kendte bevægelser. Kissow og Pallesen bruger et eksempel med en idrætsudøver, som for at blive bedre til en specifik del af sit spil fokuserer bevidst på den del. Sportsudøveren reflekterer og øver bevægelsen, der bruges i den specifikke del af sportsgrenen for derefter at kunne bruge bevægelsen i sportsgrenen igen; sandsynligvis forbedret. Hvis man overfører dette til evnen til at lave gestik på, kan man godt

forestille sig, at man ved at tage en del af sin gestik og arbejde bevidst med den kan forbedre denne del af gestikken og derefter bruge den i sammenhæng med tale i en kommunikationssammenhæng.

Selvom Kissow og Pallesen og Ryborgs teorier ikke er identiske, må man gå ud fra, at Ryborgs måde at arbejde med kropsbevidstheden omhandlende gestikken på også fører til en forbedret evne til at lave gestik. Grunden til dette er, at Ryborgs teori om, hvordan man fokuserer bevidst på kroppen, indeholder de samme elementer, som Kissow og Pallesen nævner. Dog er der en væsentlig forskel på Kissow og Pallesens måde at arbejde bevidst med kroppen på og Ryborgs måde at gøre det på. Ryborg tager ikke den del, der arbejdes med - i dette tilfælde gestikken - ud af konteksten, men arbejder med den i dens naturlige element. Dette vil ikke formindske den forbedring, der kan ske gennem bevidst arbejde med måden at lave gestik på. Derimod er det sandsynligt, at den vil blive endnu mere relevant, da den bliver brugt og arbejdet med i det element, hvor den har sin funktion. Tilsyneladende øges evnen til at lave gestik, når bevidstheden om måden at lave gestik på øges. I starten af dette diskussionsafsnit blev god kropsbevidsthed i forhold til evnen til at lave gestik defineret. Kropsbevidstheden er god, hvis der er stor bevidsthed omkring de sansninger og bearbejdnings af de sansninger, som har med ens gestik at gøre både fysisk, psykisk og socialt. Dette betyder, at jo bedre kropsbevidsthed en person har i forhold til evnen til at bruge gestik på, jo bedre vil personens evne til at bruge gestik sandsynligvis være.

4. Konklusion:

De former for gestik, som bliver brugt i samspil med verbal kommunikation, er gestikulation og emblemer ifølge McNeill. Det er også disse former for gestik, som er blevet undersøgt i de tre forskningsartikler, der er inddraget i denne opgave. Disse to former for gestik kan øge forståelsen af kommunikationen, når disse er i samspil med verbal formidling ifølge James Driskell og Poul H. Radtkes forsøg og Jeremy I. Skipper m.fl. forsøg. Der er en god sandsynlighed for, at dette også er gældende i virkelighedens verden. Dette stemmer i øvrigt overens med Rubins teori om forståelsesreserve og overbestemthed, og ved at bruge gestik er det sandsynligt, at forståelsesreserven øges igennem øget overbestemthed. Derudover mener Bateson også, at forståelsen øges ved brug af to forskellige systemer til at forklare det samme, hvilket også kunne være gældende i forhold til tale og gestik. Det er kun, når gestikken og det verbale formidler samme budskab, at forståelsen af kommunikationen bliver større når der bruges gestik. Ifølge I Spencer D.

Kelly m.fl. forsøg bliver forståelsen af kommunikationen bedre, når tale og gestik formidler det samme, og dårligere, når tale og gestik formidler noget forskelligt.

Der er belæg for, at typerne af gestik (gestikulation og emblemer) i samspil med verbal formidling formentlig øger forståelsen af kommunikationen, når både tale og gestik formidler det samme. Der er god sandsynlighed for, at denne opgaves første hypotese om, at man ved at bruge sine hænder og arme til at udføre gestik i samspil med den verbale formidling forbedrer forståelsen af det kommunikerede.

Krop og bevidsthed ses som en helhed, hvilket betyder, at vi har en krop, hvor der gemmer sig erfaringer, kropslige information og vaner. Denne kropsligt integrerede viden er ifølge Ponty den, der bliver brugt, når vi laver konkrete bevægelser, der defineres som bevægelser, vi har fået integreret i kroppen, hvilket også kan dække evnen til at lave gestik. I forlængelse af dette argumenterer Thornquists teori for, at vores evner i forhold til gestik bliver påvirket af vores kropslige viden, som er en del af os som personer, hvilket stemmer overens med Pontys fænomenologiske helhedssyn. Brugen af Ryborgs teori om kropsbevidsthed viser, at evnen til at lave gestik givetvis bliver påvirket af en persons kropsbevidsthed både fysisk, psykisk og socialt. Igennem en diskussion af denne teori sat op imod Kissow og Pallesens teori om kroppens viden er det sandsynligt, at evnen til at lave gestik øges, når en persons kropsbevidsthed øges.

Der er belæg for, at hypotesen om, at jo bedre kropsbevidsthed i forhold til evnen til at lave gestik en person har, jo bedre vil en persons evne til at bruge gestik sandsynligvis være. Dermed er begge hypoteser blevet bekræftet.

I denne opgave har jeg fundet frem til, at de to typer gestik - gestikulation og emblemer - forøger forståelsen af kommunikation, når disse typer af gestik bliver brugt i samspil med verbal kommunikation. Jeg har også fundet ud af, at disse former for gestik kun øger forståelsen, når de formidler den samme information som den verbale kommunikation. I modsat fald kan gestikken være med til at forringe forståelsen. Derudover har jeg argumenteret for, at den fysiske, psykiske og sociale kropsbevidsthed påvirker en persons evne til at bruge gestik. Det forholder sig formentlig sådan, at når en persons kropsbevidsthed i forhold til evnen til at lave gestik er god, vil personens evne til at lave gestik sandsynligvis også være god.

5. Perspektivering:

Det kunne være interessant at reflektere over, hvilken betydning denne viden om gestikkens rolle i forhold til forståelse af kommunikation, og kropsbevidsthedens påvirkning af evnen til at lave gestik har for det psykomotoriske fag.

Man kan forestille sig, at dette kan være en vigtig viden i forhold til at stå i en undervisningssituation. Det at kunne formulere sig tydeligt og klart, så lytterne forstår budskabet, er en vigtig del af det at være psykomotorisk terapeut i en undervisningssituation. Ofte kan det være svært at forstå noget, man som deltager ikke er vant til, og da vores fags metoder og begreber kan være nye for mange mennesker, så kan det ske, at kommunikationen bliver mangelfuld. Derfor ville det være brugbart at have et værktøj til at kunne gøre forståelsen af kommunikationen mere klar, og her kunne man godt forestille sig, at ens gestik kunne være dette værktøj. Dette vil selvfølgelig være et værktøj, som man som psykomotorisk terapeut skal bruge energi og tid på at integrere, så man kan bruge gestikken uden at skulle være bevidst om, at man bruger den. Det vil simpelthen være umuligt at skulle fokusere på ens gestik samtidig med man har fokus på tema, deltagere osv.

Derudover kan man også forestille sig, at når vores fag tager udgangspunkt i kroppen, og mange af fagets metoder er nogle, som har fokus på kroppen, at det vil være givende at begynde at fokusere mere på sin kropslige kommunikation som underviser. Det er kun naturligt, at når det er kroppen, der er i fokus i vores fag, at forståelsen af kommunikationen vil forøges, hvis man som underviser bevidst begynder at bruge sin krop og sine hænder til at kommunikere med.

Derfor kunne det være en god ide at begynde at reflektere over, hvordan man bruger sine hænder og arme i en undervisningssituation for at opnå en øget kropsbevidsthed i forhold til dette element af kommunikationen. Man kunne også forestille sig gestik som et tema, man kunne undervise i som psykomotorisk terapeut. Man kunne undervise i kropsbevidsthed i forhold til evnen til at lave gestik, så deltagerne ville kunne bruge deres evne til at lave gestik på en mere konstruktiv måde.

6. Litteraturliste:

Bøger:

Becker-Christensen, Christian (2001): Politikens Nudansk Ordbog. Finland. Politikens forlag A/S,

Gjørund, Peik og Huseby, Roar (2005): Grupper og samspil. Gylling. Narayana Press.

Grüttner, Mathias. (2005): Oxymoron eller overset?. Københavns Universitet

Kissow, Anne-Merete og Pallesen, Hanne (2004): Mennesket i bevægelse. København. FADL's Forlag A/S,

McNeill, David (2000): Language and Gesture. Cambridge University Press.

Thornquist, Eline (2000): Klinik, kommunikation, Information. København. Hans Reitzels Forlag

Thøgersen, Ulla (2004): Krop og fænomenologi. Århus. Systime.

Zachariassen, Ingeborg (u.å.): Kropsbevidsthed – kropsoplevelse. Upubliceret.

Artikler:

Driskell, James E. and Radtke, Paul H (2003): The effect of gestures on speech production and comprehension. I Human factors, vol. 45, no. 3. S. 445-454.

Goldin-Meadow, Susan and M. Wagner, Susan (2005): How our hands help us learn. I Trends in cognitive sciences vol. 9 No. 5. S.234-240.

Jeremy I Skipper, m.fl. (2007): Speech-associated gestures, Broca's area, and the human mirror system. I Brain and Language 101. S.260-277.

Spencer D. Kelly m.fl. (2010): Two Sides of the Same Coin: Speech and gesture mutually interact to enhance comprehension. I Psychological Science 21(2). S. 260-267.

Internet sider:

Müller, Cornelia (2007): A Semiotic Profile: Adam Kendon. Semiotix. Internetside:

(<http://www.semioticon.com/semiotix/semiotix9/sem-9-03.html>, d.20-12-2010)

Rizzolatti, Giacomo and Destro, Maddalena Fabbri (2008): Mirror neurons. Scholarpedia.

Internetside:

(http://www.scholarpedia.org/article/Mirror_neurons, d.20-12-2010)

7. Henvisninger:

(Becker-Christensen, 2001)

(Driskell og Radtke, 2003)

(Gjørund og Huseby, 2005)

(Grüttner, 2005)

(Kissow og Pallesen, 2004)

(Mcneill, 2000)

(Müller, 2007)

(Rizzolatti og Destro, 2008)

(Skipper, m.fl, 2007)

(Spencer, 2010)

(Thornquist, 2000)

(Thøgersen, 2004)

(Zachariassen, u.å.)

8. Bilag:

9. Attest vedrørende brug af uretmæssig hjælp

10.

I henhold til Undervisningsministeriets bekendtgørelse om prøver og eksamen § 19, stk. 2 og stk. 6, skal den studerende bekræfte, at den skriftlige besvarelse er udformet uden uretmæssig hjælp, dvs. at den studerende ikke uretmæssigt har anskaffet sig eller ydet hjælp, har udgivet en andens arbejde for sit eget eller anvendt tidligere bedømt arbejde uden henvisning.

Vedrørende nedenstående skriftlig besvarelse

Opgavetype: _____

Opgavens

titel: _____

Forfatter(e): _____

Bekræftelse:

Undertegnede studerende bekræfter hermed, at den skriftlige besvarelse er udfærdiget uden uretmæssig hjælp.

Dato og

underskrift: _____